

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΠΑΡΟΝΤΙ ΤΟΜΩ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΩΝ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΩΝ

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, *Ἡ κατά τὰς Γραφὰς Ὁρθόδοξος ἐκκλησιολογικὴ-σωτηριολογικὴ διάστασις ἐν τῷ Ἀκαθίστῳ Ὑμνῳ*, σσ. 7-18.

Ὁ συγγραφεὺς, ἐξαίρων τὴν μεγάλην ἀξίαν τῆς ὅλης Ἀκολουθίας τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, προβάλλει τὴν ἐν αὐτῷ παρουσίαν τοῦ κεντρικοῦ πυρήνους τῆς ἐκκλησιολογικῆς καὶ σωτηριολογικῆς διδασκαλίας τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Παναγιώτου Ν. Σιμωνῆ, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, *Αἱ σχέσεις Αἰγυπτίων καὶ Ἰσραηλιτῶν ὅπως ἐμφανίζονται εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην*, σσ. 19-54.

Τὰς ποικίλας σχέσεις καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν ἀλληλεξαρτήσεις μεταξὺ τῶν δύο ἱστορικῶν λαῶν, ἐρευνᾷ ὁ συγγραφεὺς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ κειμένου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἡ μελέτη διαιρεῖται εἰς δύο χρονικὰς περιόδους: α) εἰς τὴν πρὸ τοῦ Ἀβραάμ μέχρι τῆς ἐξόδου τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ β) ἀπὸ τῆς ἐξόδου ἕως τῆς ὑποταγῆς τοῦ Ἰσραὴλ εἰς τοὺς Ρωμαίους.

Μέγα Λ. Φαράντου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, *Ἐπιστήμη καὶ Θρησκεία*, σσ. 55-00, 212-239, 420-470 καὶ 607-645 (*συνεχίζεται*).

Συνέχεια τῆς ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἱστορικοκριτικῆς θεωρήσεως τῶν σχέσεων ἐπιστήμης καὶ θρησκείας. Εἰς τὸ παρὸν τμῆμα ἐξετάζονται διεξοδικῶς αἱ σχέσεις Θεϊσμοῦ - Ἀθείας κατὰ τοὺς Νέους Χρόνους καὶ μέχρι τοῦ 19ου αἰῶνος.

Χρυσοστόμου Σαββάτου, Ἀρχιμ., *Ἀναφορὰς κατὰ τὸν ἸΓ' αἰῶνα στὸ Βυζάντιο γιὰ ἀλλοιώσεις ἔργων καὶ χωρίων τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης*, σσ. 112-126.

Ὁ συγγραφεὺς ἐπισημαίνει συγκεκριμένας ἀλλοιώσεις ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ ἁγ. Γρηγορίου Νύσσης γενομένας πρὸς ἐκμετάλλευσιν εἴτε ὑπὲρ τῶν ἐνωτικῶν, εἴτε ὑπὲρ τῶν ἀνθενωτικῶν ἀπόψεων τοῦ ἸΓ' αἰῶνος, τὰ ὅποια ἦσαν χρήσιμα εἰς τὰς θεολογικὰς διαμάχας τῆς ἐποχῆς.

Εὐγενίας Παναγιώτου, *Ἡ ταραχὴ κατὰ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνό*, σσ. 127-149.

Συνέχεια καὶ τέλος τῆς μελέτης, ἣτις ἔχει σκοπὸν νὰ φωτίσῃ τὴν πνευματικὴν πορείαν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ πρὸς τὴν ἀσκητικὴν ζωὴν. Ἡ ἐρευνα ἐγίνε ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ χρησιμοποιουμένου λεξιλογίου ὑπὸ τοῦ ἱ. πατρὸς.

Ἀντωνίου Εὐτ. Μπιτσάκη, *Ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς κατὰ τὸν Πλάτωνα*, σσ. 150-170.

Συνέχεια καὶ τέλος τῆς μελέτης περὶ τῆς διδασκαλίας τῆς ψυχῆς τοῦ Πλάτωνος ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ θέματος χριστιανικὴν διδασκαλίαν. Εἰς τὸ δημοσιευόμενον μέρος ὁ συγγραφεὺς ἐρευνᾷ κριτικῶς τὴν περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς πλατωνικὴν ἀντίληψιν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς χριστιανικῆς διδασκαλας περὶ τῆς Ἀναστάσεως.

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, *Ὁ μελλοντικὸς ρόλος τῶν Ἀκαδημιῶν τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν*, σσ. 193-211.

Ὁ συγγραφεὺς τονίζει ὅτι κυρία ἀποστολὴ τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον σημερινῶν Ἀκαδημιῶν τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐπιστροφή εἰς τὴν σχετικὴν πλατωνικὴν παράδοσιν. Πρέπει νὰ ἔχουν καθολικότητα καὶ νὰ ἀξιοποιοῦν τὴν ὁλότητα τῶν ἐπιστημονικῶν τελικῶν πορισμάτων.

Βλασίου Φειδᾶ, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, *Τὸ ζήτημα τῆς Χειροτονίας τῶν Γυναικῶν*, 240-274.

Εἰσήγησις ἐνώπιον τῆς Διορθοδόξου Διασκέψεως μὲ θέμα «*Ἡ θέσις τῆς Γυναικὸς ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ*», ἣτις ἐγένετο ἐν Ρόδῳ τὸ 1988. Ἐνταῦθα ὁ σ. ἐξετάζει: 1) Χειροτονίαν καὶ Ἱερωσύνην, 2) Τὴν ἀπόρριψιν τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν, 3) Τὴν γυναῖκα ὡς εἰκόνα Θεοῦ συμφώνως πρὸς τὴν τάξιν τῆς δημιουργίας, 4) Τὴν σχέσιν ἀνδρὸς - γυναικὸς συμφώνως πρὸς τὴν τάξιν τῆς θείας Οἰκονομίας, 5) Τὸν ρόλον τῆς γυναικὸς συμφώνως πρὸς τὴν τάξιν τῆς θείας Οἰκονομίας, 6) Τὸν ρόλον τῆς γυναικὸς καὶ τὴν Οἰκονομίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, 7) Τὸν Χριστοκεντρικὸν χαρακτῆρα τῆς Ἱερωσύνης καὶ τὸν Πνευματοκεντρικὸν χαρακτῆρα τοῦ ρόλου τῆς γυναικὸς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ 8) Τὸν θεσμὸν τῶν Διακονισσῶν.

Εὐτυχίου Σαρμάνη, Ἀρχιμ., *Κριτικὴ ἔκδοσις κανόνων Χριστουγέννων συντεθέντων ὑπὸ Παχωμίου Ρουσάνου*, σσ. 275-329.

Τὸ ὑμνογραφικὸν ἔργον τοῦ ἐπιφανοῦς θεολόγου τοῦ 16ου αἰῶνος Παχωμίου Ρουσάνου, διὰ τὰ Χριστούγεννα, παρουσιάζει ὁ συγγραφεὺς, κριτικῶς, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τοὺς Μαρκιανὸν Κώδικα GR.II (103), ὁ ὁποῖος εἶναι αὐτόγραφος τοῦ Ρουσάνου. Παρατίθενται ὀκτὼ κανόνες κατ' ἕχον ψαλλόμενοι προεορτίως εἰς τὴν Ἱ. Μοῆν Σίμωνος Πέτρως Ἀγίου Ὁρους.

Χρήστου Β. Χριστάκη, *Μία Χριστιανή σοφή τοῦ τετάρτου αἰῶνος Μακρίνα ἢ Παρθένος καὶ φιλόσοφος*, σσ. 330-361.

Μελέτη ἐξετάζουσα τὴν προσωπικότητα τῆς Ἀγίας Μακρίνης, ἀδελφῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ὡς αὕτη ἐκτίθεται κυρίως εἰς τὸν Βίον τῆς Μακρίνης, συγγραφέντα ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ἀδελφοῦ αὐτῆς, ἀγίου Γρηγορίου Νύσσης. Ὁ σ. ἰδιαίτερος συγκρίνει τὴν Μακρίναν μὲ τὴν Γοργονίαν, ἀδελφὴν τοῦ ἀγ. Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, τὴν ἁγίαν Θέκλαν, καὶ τὸν φιλόσοφον Σωκράτην, καὶ κλίνει τὴν μελέτην αὐτοῦ μὲ κεφάλαιον περὶ συνεισφορᾶς τῆς Ἀγίας Μακρίνης εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς ὀργανωμένης μοναχικῆς ζωῆς.

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, *Ἡ αἰσθητικὴ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου τοῦ Μεγάλου*, σσ. 385-413.

Ἀνάλυσις τῶν αἰσθητικῶν ἀντιλήψεων τοῦ ἱ. Φωτίου ὡς αὐταὶ παρουσιάζονται εἰς τὰ ἔργα του. Ὁ συγγραφεὺς φανερώνει τὸν ὑπερβατικὸν προσανατολισμὸν τοῦ ἱ. πατρός, ὁ ὁποῖος κινεῖται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς θεοκεντρικῆς καθολικῆς ὠραιότητος συμφώνως μὲ τὰς ὀρθοδόξους ἀντιλήψεις.

Μητροπολίτου Φωκίδος Ἀθηναγόρα, *Ὁ Πλάτων καὶ ὁ Φρόνις γὰρ τῆ φύση τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ (τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς) καὶ ἡ λειτουργία του*, σσ. 414-419.

Τὰς ὁμοιότητας τῆς φροῦδικῆς περὶ ψυχῆς θεωρίας μὲ τὴν πλατωνικὴν τοιαύτην ἐρευνᾷ ὁ σεβασμιώτατος συγγραφεὺς, τονίζων ταυτοχρόνως καὶ τὰς μεταξύ των διαφορὰς.

Θεοδώρου Ξ. Γιάγκου, *Χειρόγραφα Νεομαρτυρολογικὰ κείμενα στὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Κυριακοῦ τῆς Σκήτης τῆς Ἀγίας Ἄννης*, σσ. 471-510.

Ἀναλυτικὴ παρουσιάσις ἐξ κωδίκων τῆς Σκήτης Ἀγίας Ἄννης μὲ ἀγιολογικὸν περιεχόμενον. Ὁ συγγραφεὺς ἐρευνᾷ ἰδιαίτερος τοὺς ἐν αὐτοῖς βίους τῶν νεομαρτύρων καὶ τὴν χρῆσιν των κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Νέου Μαρτυρολογίου καὶ ἄλλων συναφῶν ἐκδόσεων.

Νεκταρίου - Καρόλου Ἀξιώτου, *Προσκήνυμα - ἡ ἀυτόχθον Ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ Ἀγίου Ὁρους*, σσ. 511-561.

Μελέτη τοῦ μυστικοῦ πνεύματος τοῦ Βυζαντίου, ὡς αὐτὸ ἐκφράζεται εἰς τὴν ἀυτόχθονα ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ ἀντιπροσωπευτικῶς εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν: α) τοῦ ἀρσανᾶ τῆς Ἱ. Μονῆς Ἰβήρων, β) τῆς Ἱ. Μ. Σιμωνόπειτρας καὶ γ) τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱ. Μ. Κουτλουμουσίου.

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, *Ἡ συμβολὴ τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἐπικοινωνίαν*, σσ. 577-602.

Ἡ Ἐπικοινωνία εἶναι συστατικὸν στοιχεῖον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀνήκει εἰς τὰ οὐσιώδη καὶ θεμελιώδη στοιχεῖα αὐτῆς. Ἡ Ἐκκλησία χρησιμοποιεῖ πάντα τὰ εἰδολογικὰ στοιχεῖα τῆς Τεχνολογίας τῆς Πληροφορίας, ἀλλὰ τὸ δι' αὐτῆς μεταδιδόμενον εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν χώρον περιεχόμενον τοῦ μηνύματος τῆς καὶ ἡ ἐρμηνευτικὴ ἀποκωδικοποίησις καὶ κατανόησις αὐτοῦ, πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνα πρὸς τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς καὶ νὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν χριστιανικὴν εὐρωπαϊκὴν παράδοσιν. Ὅταν ἀποκατασταθῇ ἡ ἐνότης τῶν Ἐκκλησιῶν, τότε αὐταὶ θὰ ἐξαπλώνουν τὸ μήνυμα τῆς —οὐχὶ οὐτοπιστικῆς, ἀλλὰ— πραγματικῆς ὁλοκληρώσεως τῆς Εὐρώπης.

Μπισόη, Μητροπολίτου Δαμιέττης, *Ἡ Χριστολογία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου*, σσ. 603-606.

Εἰσήγησις ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ θέματος δοθείσης ἐνώπιον τῆς Διασκεψέως Πατερικῶν Μελετῶν Ἑλλήνων καὶ Κοπτῶν Θεολόγων, ἥτις ἐγένετο ἐν Καῖρῳ ἀπὸ 27-29 Δεκεμβρίου 1993.

Ἰωάννου Σ. Ρωμανίδου, *Ἐκκλησιαστικαὶ Σύνοδοι καὶ πολιτισμός*, σσ. 646-680.

Τὴν ἄποψιν, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς διατυπώσεως τῶν δογμάτων ἀπὸ τὰς Οἰκουμενικὰς καὶ Τοπικὰς Συνόδους εἶναι ἡ θεραπευτικὴ ἀγωγή τῶν πιστῶν, ὁ φωτισμὸς αὐτῶν καὶ ὁ δοξασμὸς - θέωσις, τονίζει ὁ συγγραφεὺς ὑποστηρίζων ὅτι διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἀπαλλάσσεται ἡ κοινωνία ἀπὸ τὴν νόσον τῆς ἐπιδιώξεως τῆς εὐδαιμονίας, ἥτις εἶναι πηγὴ πολλῶν δεινῶν.

Παντελεήμονος Κ. Τσορμπατζόγλου, Ἄρχιμ., *Ἡ φύση καὶ ἡ προοπτικὴ τῆς Εἰκονομαχίας: Ἰδεολογικὲς ἐπιδράσεις, στόχοι καὶ σκοπιμότητα*, σσ. 681-738.

Ὁ συγγραφεὺς ἐπιχειρεῖ νὰ ἐρμηνεύσῃ τὰ αἷτια καὶ τὰς προοπτικὰς τῆς εἰκονομαχικῆς πρωτοβουλίας τοῦ Λέοντος Γ' καὶ νὰ καταδείξῃ τὰ πρωτογενῆ κίνητρα, τὰ ὁποῖα ὤθησαν αὐτὸν εἰς τὴν συγκεκριμένην πολιτικὴν. Ἐπίσης ἐρευνᾷ τὰς σχέσεις τοῦ αὐτοκράτορος μὲ τοὺς ἰδεολογικοὺς χώρους τῶν Ἰουδαίων, Ἀράβων, Ἀρμενίων καὶ Παυλικιανῶν, ὥστε νὰ κατανοηθῇ τὸ πραγματικὸν ἦθος καὶ ἡ προοπτικὴ τοῦ ἐγχειρήματός του.

Βασιλείου Δρόσου, Ἄρχιμ., *Ἡ Πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης*, σσ. 739-768.

Τὴν ἱστορίαν τῆς συστάσεως τῆς Βιβλιοθήκης τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Τριάδος, ὅπου καὶ ἡ ἔδρα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, παρουσιάζει ὁ συγγραφεὺς ἐν συνόψει. Ἐρευνᾶται ἡ πηγὴ τοῦ ὕλικού αὐτῆς, ἀπὸ τὸν 16ον αἰῶνα καὶ ἐντεῦθεν, καὶ δημοσιεύεται ὁ Κανονισμὸς λειτουργίας τῆς μετὰ τὴν ἐνταξίν τῆς εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολήν.

Ἰωάννου Ἡλ. Βολανάκη, *Ἡ παλαιοχριστιανικὴ Βασιλικὴ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας Ζωναρά Ἀπολακκιάς Ρόδου*, σσ. 769-791.

Ἡ μελέτη ἐξετάζει ἀπὸ ἀρχαιολογικῆς σκοπιᾶς τὴν παλαιοχριστιανικὴν Βασιλικὴν τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας εἰς τὴν θέσιν «Ζωναράς» τῆς κοινότητος Ἀπολακκιάς Ρόδου.

Αἰκατερίνης - Μαρίας Ἀλεξ. Μπαλή, *Ἡ εἰκονολατρικὴ παράσταση τῆς Ἐτοιμασίας τοῦ Θρόνου*, σσ. 792-805.

Ἀνάλυσις καὶ διαχρονικὴ παρουσίαις τῆς γνωστῆς παραστάσεως «Ἐτοιμασία τοῦ Θρόνου», ἢ ἀπλῶς «Ἐτοιμασία», ὅπως αὐτὴ ἐμφανίζεται ἀπὸ τὴν παλαιοχριστιανικὴν ἐποχὴν ἕως τὴν ἑνταξίν τῆς εἰς τὴν σκητὴν τῆς Δευτέρας Παρουσίας. Ἡ συγγραφεὺς ἐρευνᾷ τόσον τὴν δογματικὴν σημασίαν τοῦ θέματος, ὅσον καὶ τὸν συμβολισμόν αὐτοῦ.

Ἀθανασίου Ε. Καραθανάση, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, *Ἐπιστημονικὸ συμπόσιο στὴ Νίσυρο μὲ θέμα «Τὰ Δωδεκάνησα κατὰ τὴν Φραγκοκρατίαν καὶ τὴν Ἰταλοκρατίαν»*, σσ. 806-812.

Περιγραφή τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν θέματι Συμποσίου καὶ τῶν λοιπῶν ἐκδηλώσεων, αἱ ὁποῖαι συνεδέοντο μετ' αὐτοῦ, κατὰ τὴν περίοδον 6-8 Ἰουνίου 1995. Ὁ συγγραφεὺς κάμει εὐρυτάτην ἀναφορὰν εἰς τὰς εἰσηγήσεις καὶ τὰ πορίσματα αὐτῶν.